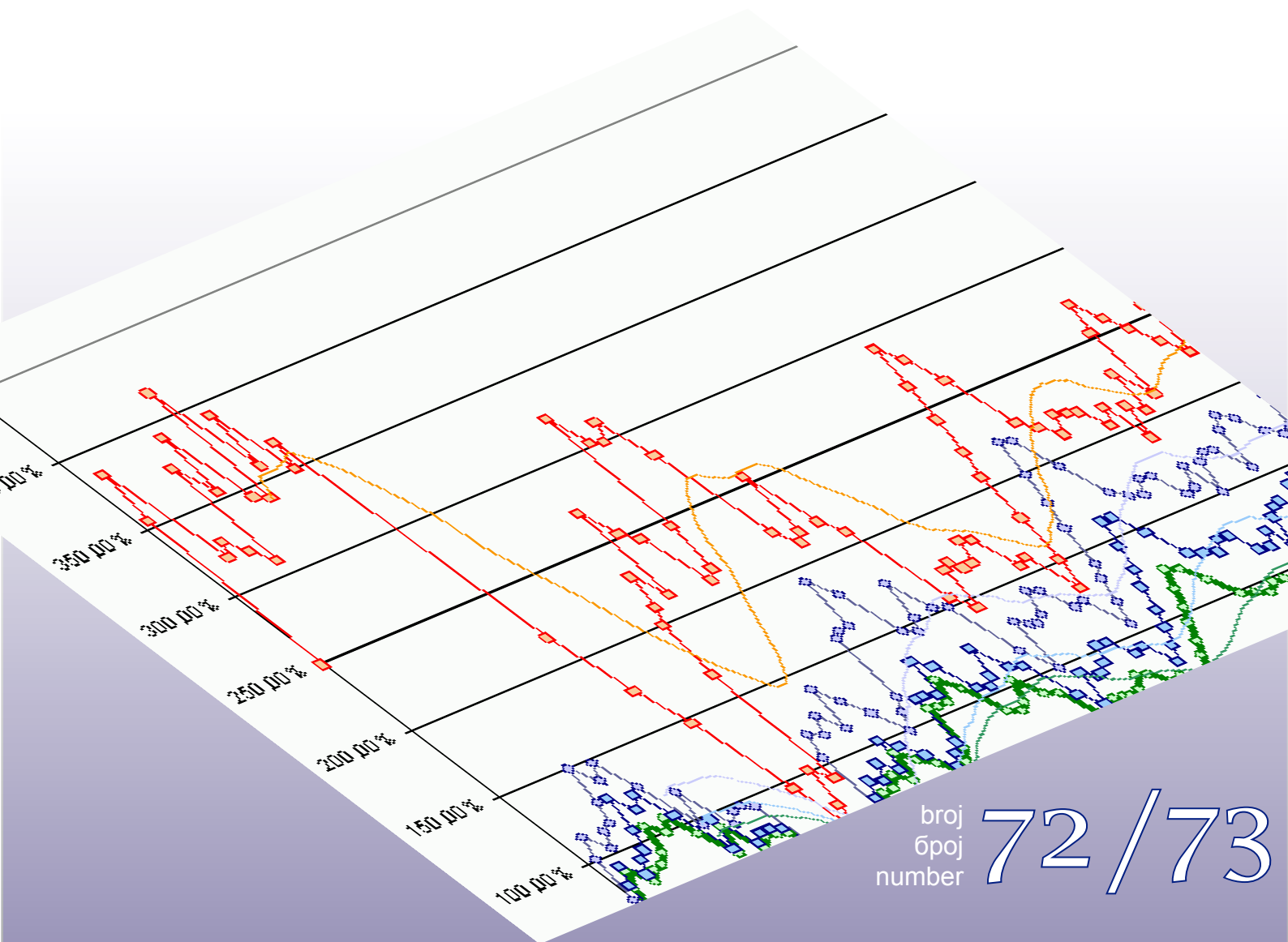

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten

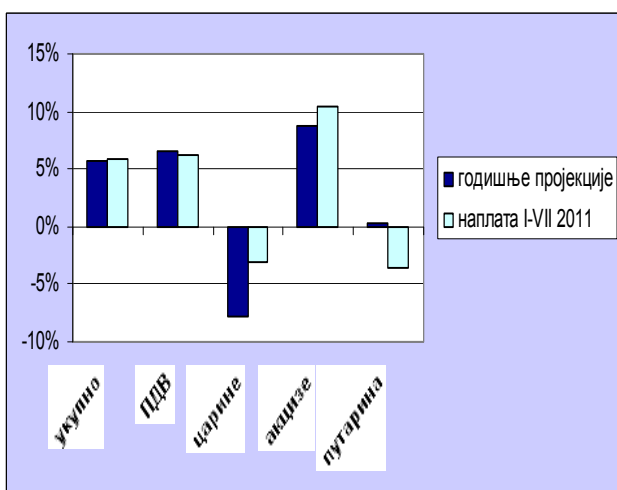

broj
број
number

72 / 73

Уз двоброј

Упркос снажном расту поврата ПДВ-а за седам мјесеци 2011. остварен је раст прихода од индиректних пореза од 5,9%, што је за 0,2% изнад годишњих пројекција Одјељења (вид. графикон доле). Раст укупних прихода је резултат раста нето наплате ПДВ-а и прихода од акциза на цигарете. Исто тако, пад прихода од царина је мањи од очекиваног. Једино је забиљежен пад прихода од путарине, што је, слично тренду наплате код акциза на деривате, резултат одређених помјерања у обиму и структури потрошње деривата, али и спровођења ослобађања у складу са одредбама Закона о акцизама. Ова и остала проблематика наплате прихода од индиректних пореза детаљније је анализирана у посебном прилогу у овом двоброју. Поред тога, дајемо и анализу текућих трендова у наплати прихода од акциза на цигарете, чији значај за укупни фискални биланс БиХ постаје из године у годину све већи.

У овом двоброју дајемо и чланак који се бави проблемом фискалног простора и јавног дуга, горући проблем данас у ЕУ, али и у другим земљама свијета. Посљедњих година велики број земаља је настојао дубиозе у фискалним билансима, узроковане финансијском и економском кризом, затворити или барем релаксирати додатним задуживањем. Уколико се привреда нађе на експлозивном путу јавног дуга кључна проблематика фискалних власти постаје проналажење правих мјера на подручју фискалне политике којима ће се осигурати одрживост јавног дуга на дужи рок.

др Динка Антић
шеф Одјељења

Садржај:

Наплата прихода од индиректних пореза, јануар - јули 2011	2
Анализа тржишта цигарета у БиХ	7
Фискални простор и одрживост јавног дуга	11
Консолидовани извјештаји: ЈР, Институције БиХ, ентитети	18
Консолидовани извјештаји: Централна влада	19
Консолидовани извјештаји: Кантони	20

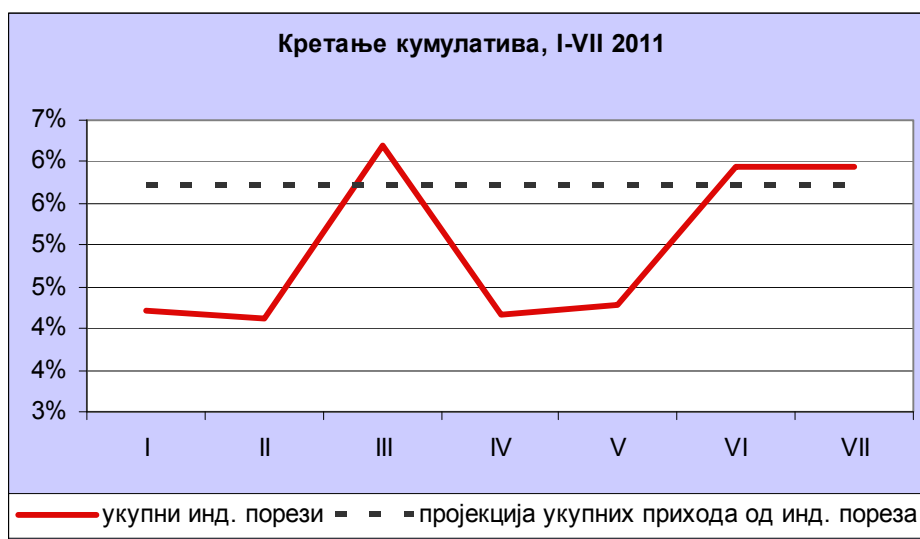
техничка обрада : Сулејман Хасановић, ИТ сарадник
лектор : Дарија Тошић, проф. англистике

Наплата прихода од индиректних пореза, јануар - јули 2011

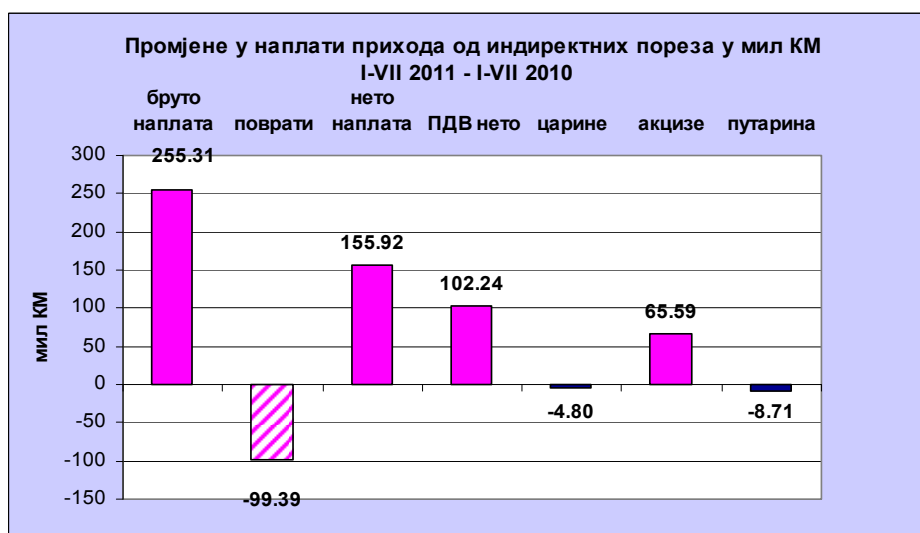
(припремила: др Динка Антић)

Трендови у укупним приходима

Према прелиминарном извјештају УИО за седам мјесеци 2011. наплаћено је, по одбитку поврата, 2,797 млрд КМ индиректних пореза, што је за **5,9% више него у истом периоду 2010.г.** У овај постотак је укључено је и приближно 20,9 мил КМ наплаћених прихода који су остали неусклађени након усклађивања уплата на ЈР са поднесеним пријавама/декларацијама у модулима ИТ система УИО. Позитивни трендови из претходног мјесеца су настављени и у јулу, тако да је нето раст прихода нешто изнад годишњег пројектованог раста од 5,7% (Графикон 1).

Графикон 1

Графикон 2

На нивоу седам мјесеци 2011.г. нето приходи од индиректних пореза су већи за приближно 156 мил КМ, што је углавном резултат раста прихода од ПДВ-а и прихода од акциза на

Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука, Тел/факс: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
 Сарајево: Ђоке Мазалића 5, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

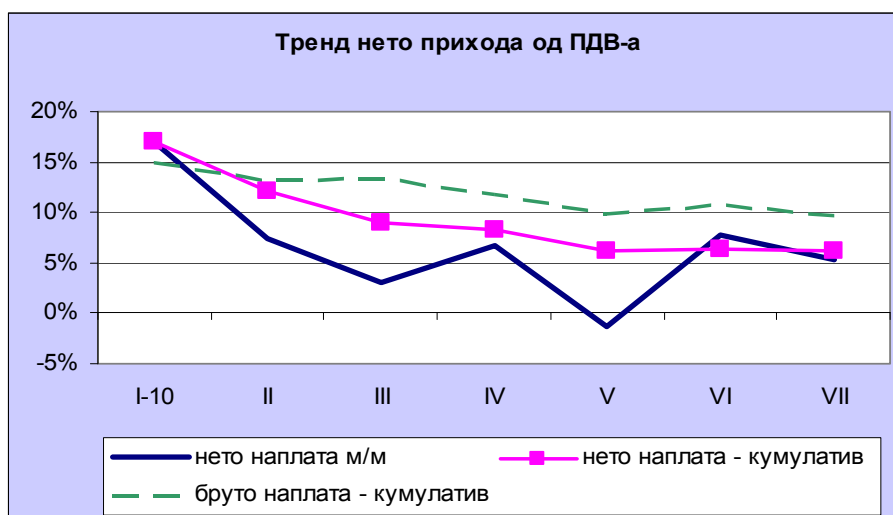
цигарете. Раст је умањен губицима на приходима од царина због примјене Споразума о стабилизацији и придруживању са ЕУ и губицима путарине због ослобађања и исплате поврата из 2009.године (Графикон 2).

Трендови по врстама прихода

	VII 2011 / VII 2010	Кумулатив I-VII 2011/ 2010
царина	4,83%	-2,98%
ПДВ	5,32%	6,27%
акцизе	11,28%	10,37%

ПДВ

Наплату прихода од ПДВ-а и даље оптерећују високи поврати ПДВ-а, тако да је јаз између бруто и нето прихода висок и стабилан.

Графикон 3

Графикон 4

Ситуација са повратима ПДВ-а остаје и даље забрињавајућа, ако се узму у обзир да обје компоненте – поврати обвезницима и поврати међународним организацијама и институцијама имају стабилан раст. Штавише, извјесно је да би реализација растућих захтјева обвезника за повратима ПДВ-а по пријавама за посљедњи мјесец у наредних мјесец-два могла довести до снажног одлива са јединственог рачуна (Графикон 4). Друга компонента поврата односи се на поврате међународним организацијама и пројектима који су за седам мјесеци већи за 37% у односу на исти период 2010.г., а у поређењу са преткризном 2008. годином чак 161%.

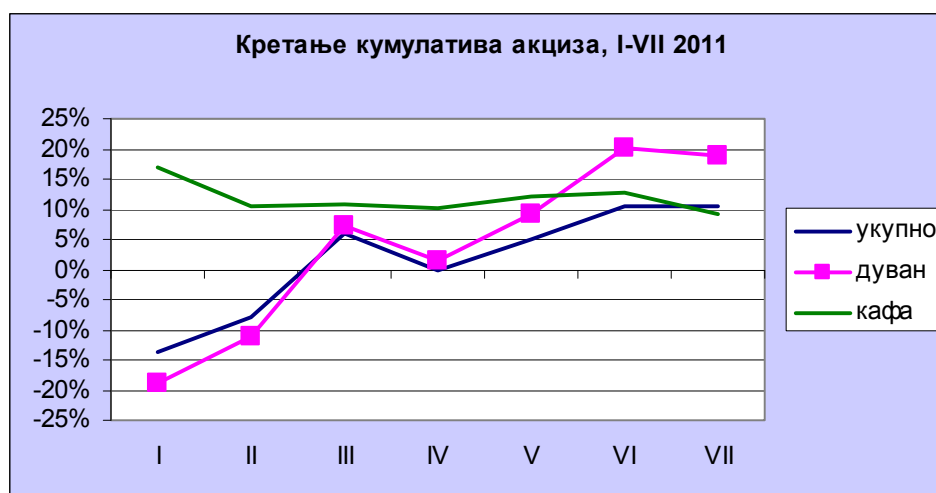
Царине

У досадашњем периоду у 2011.г. дошло је до даљег смањивања прихода од царина, мада то смањење износи свега 3%, будући да је већ велики дио увоза под бесцаринским режимом.

	2008	2009	2010	2011
Приходи од царина у периоду I-VII (мил КМ)	399	198	161	157
Као % прихода из 2008	-	49,59%	40,41%	39,21%

Акцизе и путарина

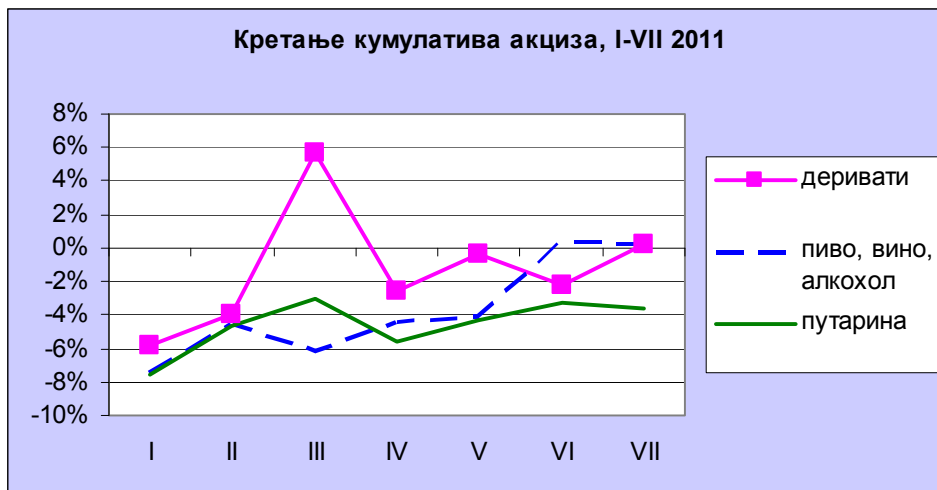
	VII 2011 / VII 2010	Кумулатив I-VII 2011/ 2010
укупно дуван	11,50%	18,79%
дуван увоз	21,60%	22,09%
дуван домаћи	-9,32%	11,65%
деривати нафте	15,15%	0,25%
увозни	3,74%	6,46%
домаћи	38,72%	-7,92%
кафа	-9,94%	9,04%
алкохол, пиво	-0,24%	-0,21%
путарина	-5,44%	-3,61%

Графикон 5

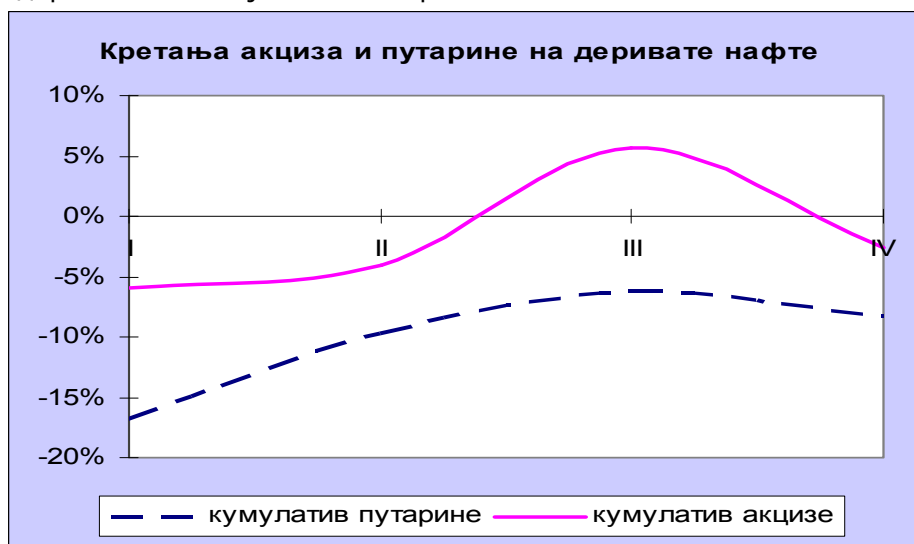
У јулу 2011. забиљежено је успоравање раста код акциза на цигарете, што је и било очекивано с обзиром на досадашње осцилације и енорман раст у претходна два мјесеца.

Коначно је забиљежен и већи раст прихода од акциза на деривате нафте (15%), захваљујући снажаном расту акциза на домаће деривате (сва 39%). С друге стране, забиљежен је пад код акциза на кафу, али је задржан позитиван тренд на нивоу седам мјесеци. Смањење наплате акциза на пиво, вино, алкохол, алкохолна и безалкохолна пића у јулу је анулирало добру наплату из посљедњих мјесеци.

Графикон 6

Поредећи са кретањем прихода од акциза на нафтне деривате евидентно је да је смањење путарине веће него код акциза на деривате. Резултат је то примјене ослобађања за руднике, термоелектране и жељезнице, те заосталих исплата поврата путарине за 2009.годину. Поред тога, из Графикона 9 је уочљиво да приходи од акциза не прате тренд увезених и произведених деривата¹. Постоји неколико разлога.

Графикон 7

Прво, дошло је до одређених промјена у структури потрошње деривата. Евидентан је снажан раст увоза/производње лож-уља од 30,5% у првих шест мјесеци на који се не плаћа акциза,

¹ Потребно је нагласити да израчуни потрошње деривата не могу бити прецизни због методолошких потешкоћа код свођења података о количинском увозу различитих врста деривата, који се обрачунава у килограмима, на литре, које су основ за обрачун акцизе и путарине.

премда треба имати у виду низак пондер лож-уља, с обзиром на низак удио овог деривата у укупној потрошњи. Но, ипак, захваљујући снажном расту потрошње лож-уља удио овог деривата у укупној потрошњи у првих шест мјесеци 2011. је повећан са 6,9% на 8,5%. Пораст удјела лож-уља доводи до смањења прихода од путарине. Међутим, већа потрошња лож-уља, које је оптерећено мањим дажбинама, може бити и извор пореских превара. Супституцијом дизела са лож-уљем губе се значајни приходи од путарине (укупно 0,25 КМ / л) и припадајући ПДВ-е.

Графикон 8

Друго, у првих шест мјесеци потрошња бензина у БиХ је мања за 5,5% у односу на исти период 2010.г., док је потрошња дизела повећана за 6,6%. То је довело до помјерања структуре потрошње деривата, у којој је удио бензина смањен са 25,4 на 22,5%. То је утицало и на износ убраних прихода, будући да су према одредбама Закона о акцизама бензини оптерећени већом стопом акцизе. Стога, помјерања у структури потрошње у корист дизела доводи и до смањења очекиваних прихода од акциза на деривате.

Графикон 9

Анализа тржишта цигарета у БиХ

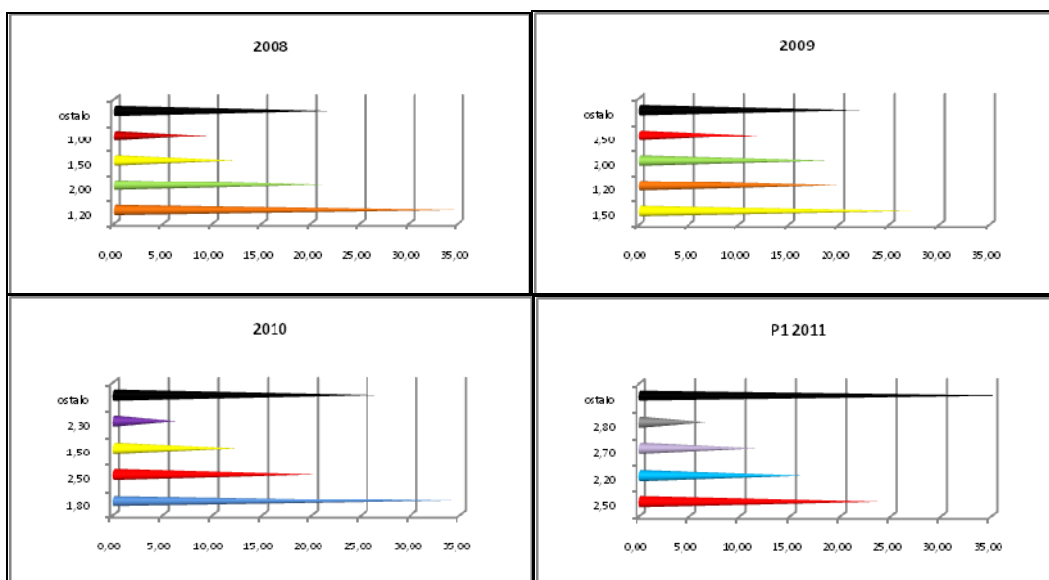
(Припремио: Александар Ескић, макроекономиста у Одјељењу)

Увод

Свједоци смо да промет цигарета временом добија све више на значају посебно са аспекта обима прихода јавних власти у БиХ. На ову чињеницу пресудно је утицао нови регулаторни оквир који се почео примјењивати 01.07.2009. године. Управо овај нови регулаторни оквир је условио одређене измјене како у погледу пословног амбијента тако и понашања главних актера на тржишту цигарета. Једна од главних новина је увођење специфичне акцизне обавезе која се одређује сваке године на основу одлуке Управног одбора Управе за индиректно опорезивање, а повећава се за најмање 7,5 КМ на 1000 цигарета тј. 15 фенинга по паковању од 20 цигарета². Као што смо писали раније, циљ новог Закона о акцизама и припадајућих подзаконских аката је био пружити одговор на три главна изазова са којима су се сусретале власти Босне и Херцеговине у том моменту. Први се јавља као посљедица изабраног европског пута и потребе хармонизације јавних политика у овој области, посебно у смислу структуре и висине акцизне обавезе на цигарете. Други изазов је био обезбједити поуздану приходовну основу за јавне власти у времену изградње и јачања институција на свим управним нивоима; како институција БиХ тако и институција ентитета Републике Српске, Федерације Босне и Херцеговине, и осталих јединица локалне самоуправе. Наглашавамо, корисници прихода од акциза на цигарете су све јавне власти у Босни и Херцеговини што је и дефинисано Законом о расподјели прихода са јединственог рачуна и ентитетским прописима. Трећи изазов је унапријеђење јавног здравља, а најефикаснији инструмент, бар када говоримо о болестима изазваних дуванским димом, је повећање цијена што посљедично доводи до смањења потрошње цигарета.

Карактеристике тржишта цигарета у БиХ

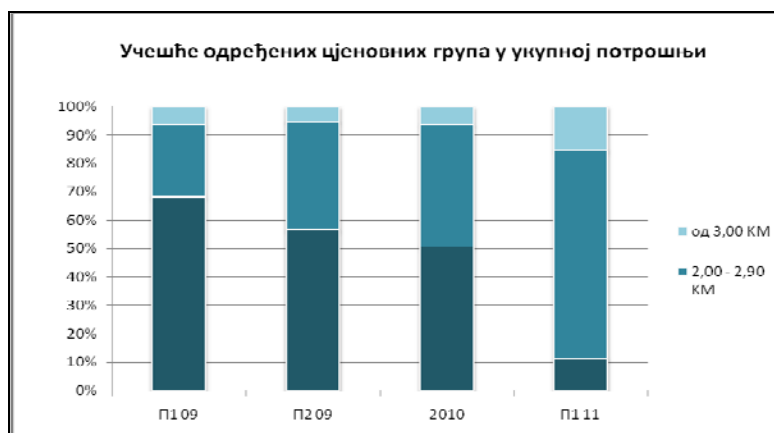
Снажне промјене на тржишту цигарета изазване примјеном одредби новог Закона о акцизама још увијек трају. Прошло је већ више од двије године од ступања на снагу овог Закона и у наставку представљамо неке од главних ефеката.

² Види члан 22 Закона о акцизама БиХ (Службени гласник БиХ 49/09)

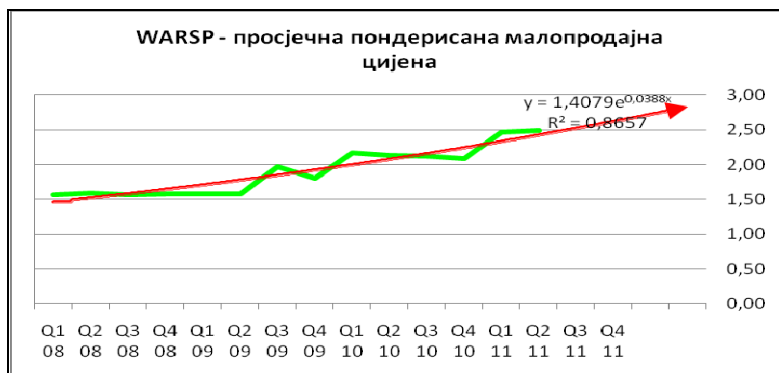
На горња 4 упоредна графикона можемо видјети кретање учешћа 4 најзаступљеније цјеновне категорије цигарета за период 2008 – П1 2011 (прво полугодиште). На почетку је битно напоменути да је удио 4 најзаступљеније цјеновне категорије износио око 4/5 укупног тржишта прије ступања на снагу новог Закона, да би се потом смањило на испод 3/5 након ступања на снагу новог Закона (што се види и по повећаном учешћу осталих цјеновних категорија у укупном тржишту). Исто тако, видимо да су временом више цјеновне категорије смјењивале оне ниже. Тако имамо да се цјеновни распон 4 најзаступљеније цјеновне категорије све више смањује. Ово је директна посљедица еволуције одређених цјеновних политика тржишних актера као и њихових резултата.

На горњем графикону смо приказали кретање учешћа поједних цјеновних група за период 2009 – П1 2011. При томе смо посебно приказали податке за прво полугодиште 2009. године када се примјењивао стари Закон о акцизама. Видимо да се учешће прве цјеновне групе (до 1,90 КМ) временом смањивао са нивоа од око 2/3 укупног тржишта на нешто преко 10% у првом полугодишту 2011. године. Истовремено је расло учешће остале двије цјеновне категорије тако да на крају посматраног периода имамо приближно једнако учешће цјеновне категорије од 2,00 – 2,90 КМ као оном цјеновне категорије до 1,90 КМ на почетку анализираних периода.

Просјечна пондерисана малопродајна цијена цигарета

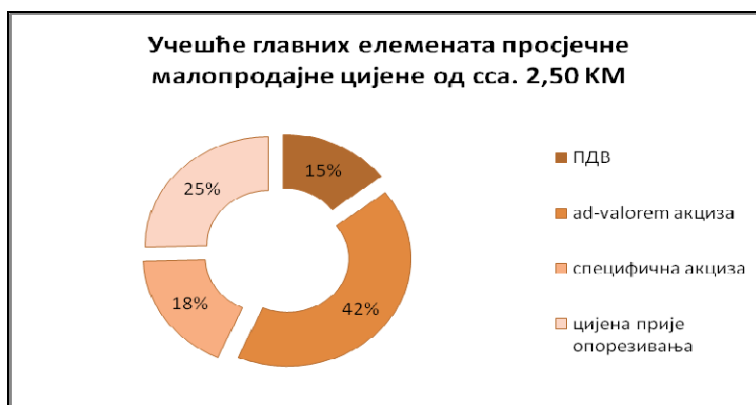
Сублимација свега претходно реченог се најбоље огледа у кретању просјечне пондерисане малопродајне цијене цигарета³. На наредном графикону представили смо квартално кретање овог показатеља.

³ WARSP – Weighted Average Retail Selling Price

Овдје уочавамо да се просјечна пондерисана малопродајна цијена цигарета кретала око нивоа од 1,50 КМ до момента ступања на снагу новог Закона о акцизама. Потом овај показатељ почиње да расте, уз благе осцилације у одређеним кварталима, да би на крају посматраног периода достигла ниво од око 2,50 КМ.

На овом мјесту дајемо струкуру малопродајне цијене цигарета од 2,50 КМ тј. учешће главних елеманата те цијене. Учешће ПДВ-а је приближно 15% (што одговара прерачунатој стопи ПДВ-а од 17% која се примјењује у Босни и Херцеговини). На ad-valorem акцизну обавезу отпада 42%, док је учешће специфичне акцизне обавезе око 18% (док у апсолутном износу она износи 0,45 КМ). Тако долазимо до удјела цијене прије опорезивања од око 25% (напомињемо, малопродајну цијену цигарета од 2,50 КМ).

У ову цијену прије опорезивања улазе трошкови производње и сви зависни трошкови који се јављају приликом производње као и евентуалног увоза (првенствено царина). Наравно, ту је и одређена маржа као награда за све учеснике у ланцу – од произвођача до малопродавца.

У наставку приказујемо могући смјер и интензитет кретања просјечне пондерисане малопродајне цијене цигарета у оквирима постојеће политике опорезивања цигарета, уз задржавање цијене прије опорезивања на приближно истом нивоу.

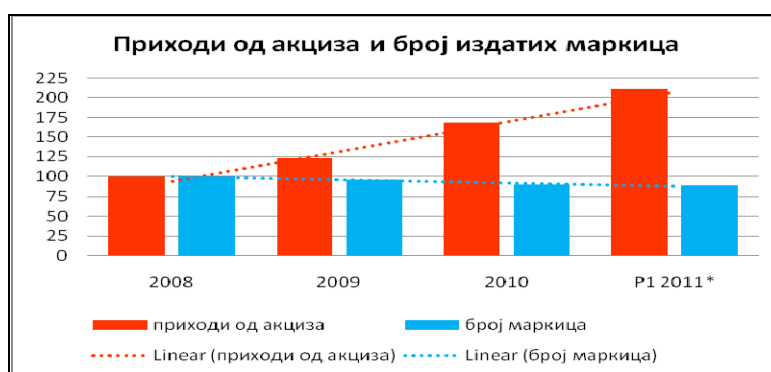

На овом графикону видимо да би се просјечна пондерисана малопродајна цијена цигарета могла кретати од процјењеног нивоа од око 2,50 КМ у 2011. години до нешто изнад 3,50 КМ већ у 2014. години. То заправо представља повећање просјечне пондерисане малопродајне цијене од преко 40% у року од 3 године.

Иако располажемо са одређеним процјенама према различитим сценаријима, остаје да се види у којој мјери ће се то одразити на укупну потрошњу, структуру саме потрошње као и цјеновне политике учесника на тржишту цигарета.

Приходи од акциза на цигарете

На доњем графикону можемо видјети како су се кретали приходи и количине издатих маркица у периоду 2008 – П1 2011. година. Као што смо и очекивали, у складу са нашим предвиђањима, број преузетих маркица се смањивао како је расла просјечна малопродајна цијена. Тако можемо рећи да се количина смањила за око 12% у првом полугодишту 2011. године у односу на исти период базне (2008. године). У истом том периоду приходи су знатно порасли, и само за прво полугодиште 2011. године износе скоро као за цијелу базну (2008.) годину.

*) прикупљени приходи као и количина издатих маркица у првом полугодишту упоредили смо са истовјетним подацима за прво полугодиште 2008. године

Закључак

Ово нам говори да досадашња пракса Босне и Херцеговине не одступа значајно од искустава осталих земаља које су прошле овим путем. Можемо претпоставити да ће се количине наставити смањивати уз истовремено повећање просјечне малопродајне цијене цигарета. Претпостављамо резултат кретања ових појава као наставак испољеног позитивног тренда кретања прикупљених прихода од акциза на цигарете. Стварни нето ефекат ће првенствено зависити од еластичности потрошње цигарета, која је до сада била врло ригидна, као и цјеновне политике тржишних актера. Чињеница је да се просјечна цијена прије опорезивања констатно смањује тако да је евидентно да и дуванска индустрија преузима терет повећања цијена елемената који утичу на коначну малопродајну цијену. Логична претпоставка је да је све ово посљедица смањења расположивог буџета појединаца намијењен подмирењу потреба као што је пушење. Значи, са укупним економским опоравком можемо очекивати стварање услова за повећање прикупљених прихода по овом основу. До тада, потребно је посебну пажњу и додатну енергију усмјерити на контролу примјене постојеће политике опорезивања дувана и дуванских производа као и превенцију нелегалне трговине цигаретама што доводи до различитих аномалија на тржишту попут нелојалне конкуренције, смањеног прилива у буџете јавних власти за финансирање јавних потреба, и осталих негативних појава које оваква пракса може иницирати.

Фискални простор и одрживост јавног дуга

(припремила: Александра Регоје)

Увод

Посљедице финансијске кризе постављају изазове великом броју развијених економија у погледу одрживости јавног дуга. Уколико се привреда нађе на експлозивном путу јавног дуга, кључна проблематика је проналажење рјешења за враћање фискалне одрживости која подразумијева задовољавање дугорочног буџетског ограничења.

Потребно је дати одговор на питање како фискалном политиком правилно одговорити на раст јавног дуга како би се обезбиједила његова одрживост у будућности.

У условима растућег јавног дуга одговорна политика подразумијева повећавање примарног биланса да би се стабилизовао удио дуга у бруто друштвеном производу (БДП). Наравно да може доћи до разних шокова (нпр. растући издаци усљед финансијске кризе) који доводе до одступања од овог правила, али ће се висина јавног дуга на крају стабилизовати уколико је накнадно повећање примарног биланса довољно да надокнади растуће издатке за камате.

У наставку је објашњено да ово правило ипак не може дословно важити на сваком нивоу дуга пошто би, на одређеном нивоу, захијевало примарни биланс који прекорачује износ БДП-а. Објашњен је и појам границе дуга изнад које, у одсуству фискалног прилагођавања, дуг постаје експлозиван а немогућност отплате неизбјежна.

Примарни биланс и граница дуга

Шира дефиниција одрживости дуга полази од тога да је услов испуњавања критеријума интертемпоралног буџетског ограничења да примарни биланс реагује позитивно на висину дуга из претходног периода. Ова дефиниција не узима у обзир могућност неограниченог раста нивоа јавног дуга. При умјереном нивоу јавног дуга његова динамика је одржива, а његов раст изискује довољан износ примарног биланса, како би се стабилизовало учешће дуга у бруто друштвеном производу. На ниском нивоу дуга постоји незнатан одговор примарног биланса на његов раст. Како дуг расте, биланс реагује снажније, те на крају процес прилагођавања престаје с обзиром да постаје тешко даље смањити расходе или повећати приходе.

Када примарни суфицит не држи корак са вишим ефективним трошковима камата на растући дуг (једнаким производу удјела дуга у БДП-у и разлике каматне стопе и стопе раста реалног БДП-а⁴) долазимо до нивоа границе дуга⁵, изнад које дуг постаје експлозиван уколико не дође до промјене фискалне политике. Граница дуга не представља чврсту и непромјењиву баријеру, него дефинише критичну тачку дуга изнад које би се дотадашња политика показала недовољном за његову одрживост. Неки постављају питање значаја границе дуга у развијеним економијама, с обзиром на право државе да опорезује и (не) троши. Ипак, то не значи да промјене у фискалној политици увијек могу осигурати отплату јавног дуга, јер тржишту нису довољна обећања о промјени политике ако земља у прошлости није предузимала прилагођавање. Стога солвентност треба посматрати из угла фискалног прилагођавања земље у прошлости – односно како је политика у прошлости реаговала на промјену висине јавног дуга.

⁴ eng. *interest rate-output growth rate differential*

⁵ Графичко објашњење границе дуга доступно је у Остру и др, „Fiscal Space“, 2010, стр. 8

Бања Лука: Бања Лазаревића, 78 000 Бања Лука, Тел/факс: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
Сарајево: Ђоке Мазалића 5, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

Треба имати у виду и да повјериоци неће бити спремни посуђивати под једнаким условима све до нивоа дуга на којем је немогућност отплате неизбежна. Препознајући да се земља приближава граници дуга, повјериоци захтијевају растућу премију ризика, обзиром да расте и вјероватноћа да негативни „фискални шок“ може довести до неодрживости јавног дуга. Растућа премија ризика, опет, захтијева већи примарни суфицит усљед раста издатака за отплату дуга, што опет повећава ризик неодрживости.⁶

Емпиријске анализе (Mendoza и Ostry, 2008) указују да примарни биланси заиста позитивно реагују на растући дуг у великом броју развијених економија, али да то није случај код земаља са релативно високим удјелима дуга у БДП-у. Анализе које залазе дубље у ову проблематику (Ostry и др, 2010 и Ghosh и др, 2011) указују на слабљење корелације примарног биланса и дуга на високим нивоима дуга, показујући да тзв. функција фискалне реакције није линеарна (на високим нивоима дуга примарни биланс реагује слабије и на крају реакција постаје негативна).⁷ То значи да, када дуг постане веома велики, онда је теже обезбиједити довољан ниво фискалног биланса који ће обезбиједити његову одрживост.

О одрживости јавног дуга у развијеним економијама раније се ријетко дискутовало. Наравно да су и оне имале фискалних изазова (нпр. усљед „демографских притисака“ и сл.), али су то били дугорочни проблеми, а не питања која се морају тренутно ријешити. Све се то промијенило након посљедње економске кризе. Питања око одрживости дуга многих развијених земаља, попут Грчке, Шпаније или Ирске, пуне бројне наслове у штампи. Криза је узела свој данак и у бројним развијеним земљама изван Еурозоне, као што су Велика Британија, Јапан или САД. Пад прихода и мјере стимулације привреде узроковали су бројним развијеним земљама огромне удјеле јавних дугова у БДП-у. Многи, ипак, сматрају да је глобална финансијска криза само погодна жртва за ескалирање дугова у бројним развијеним економијама, а да узроке треба тражити на другом мјесту. Кључно питање је како је вођена фискална политика прије глобалне кризе, а не током ње.

У табели бр.1 приказан је удио дуга у бруто друштвеном производу у развијеним економијама за године почетка (2007) и краја кризе (2009), као и ММФ-ове пројекције за 2015. годину. У просјеку, јавни дуг је порастао са 60% БДП-а у 2007. години на скоро 75% до краја 2009. Према пројекцијама ММФ-а, овај удио ће расти и током наредних неколико година, те ће у просјеку износити преко 85% БДП-а 2015. године.

Фискални оквир и фискална стабилност

Опште је прихваћено да израда средњочног фискалног оквира може допринијети фискалној стабилности. Оквир обезбјеђује да пореска, расходна и политика јавног дуга буду усклађене са стратешким приоритетима и фискалним циљевима земље. Међугенерациски фискални оквири су такође признати међу земљама чланицама Г-20. У Аустралији на примјер, *Charter of Budget Honesty Act* из 1998. године захтијева редовну израду дугорочног Међугенерациског извјештаја (*Intergenerational Report- IGR*), који се односи на период од четрдесет година. Мада су економске пројекције у овако дугом року оквирне, овај извјештај може обезбиједити назнаке гдје се у будућности може појавити фискални притисак.

⁶ Ostry et al, „Fiscal Space“, IMF Staff Position Note, Sept. 2010

⁷ Ghosh et al, „Fiscal space in advanced countries“, 2011

Табела 1.

Земља	Дуг/БДП			Земља	Дуг/БДП		
	2007	2009	2015		2007	2009	2015
Аустралија	9,4	15,5	20,9	Италија	103,4	115,8	124,7
Аустрија	59,5	67,3	77,3	Јапан	187,7	217,7	250,0
Белгија	82,8	97,3	99,9	Кореја	29,6	32,6	26,2
Канада	65,0	82,5	71,2	Холандија	45,5	59,7	77,4
Данска	34,1	47,3	49,8	Н.Зеланд	17,4	26,1	36,1
Финска	35,2	44,0	76,1	Норвешка	58,6	53,6	53,6
Француска	63,8	77,4	94,8	Португал	63,6	77,1	98,4
Њемачка	65,0	72,5	81,5	Шпанија	36,1	55,2	94,4
Грчка	95,6	114,7	158,6	Шведска	40,5	40,9	37,6
Исланд	29,3	105,1	86,6	В.	44,1	68,2	90,6
Ирска	24,9	64,5	94,0	САД	62,1	83,2	109,7
Израел	78,1	77,8	69,9	Просјек	57,9	73,7	86,1

Извор: Ostry et al, „Fiscal Space“, IMF Staff Position Note, Sept. 2010, стр. 13.

Фискални простор

Питања са којима се данас суочавају бројне земље су следећа:

- колики је степен маневарског простора у фискалној политици и
- које мјере прилагођавања су потребне мјере за постизање одрживости јавног дуга.

Фискални простор (енг. *fiscal space*) се може дефинисати као простор у владином буџету којим се могу обезбиједити средства за реализацију жељеног циља без угрожавања њене финансијске одрживости или стабилности економије. Неки аутори га дефинишу разликом између тренутног нивоа јавног дуга и његовог лимита. Влада може обезбиједити додатни фискални простор подизањем пореза, обезбјеђивањем грантова из иностранства или смањењем расхода нижег приоритета, али без угрожавања макроекономске стабилности и фискалне одрживости.

Питање фискалног простора је актуелније за земље у развоју него код развијених земаља, с обзиром на већи притисак на њихове текуће трошкове, мада фискални проблеми данас представљају препреке за глобални опоравак и у многим индустријским земљама. За неразвијене земље је кључно питање како креирати фискални простор у условима хроничних финансијских дебаланса и неадекватне пореске основице. Значајни приливи страних ресурса у овим земљама могу угрозити макроекономску стабилност земље (нпр. кроз раст реалног девизног курса), или проузроковати прекомјерну зависност од помоћи. Такође, земље које примају страна средства за одређене секторе могу се суочити са додатним потребама за буџетским средствима као резултат развоја повезаних сектора.

Да би се израчунали показатељи границе дуга и фискалног простора, потребне су процјене каматних стопа на јавни дуг.

Постоје два приступа овој процјени. Први је тзв. тржишни приступ (енг. *market approach*) који полази од текућих или пројектованих тржишних каматних стопа на јавни дуг, а базира се на претпоставци да висина тржишне стопа одражава вјероватноћу неодрживости дуга. Постоје двије варијанте овог приступа, а то су историјски просјек и пројекције. Кориштење овог приступа (историјски или пројектовани) може довести до прецењивања границе дуга, јер не узима у обзир чињеницу да би каматне стопе снажно порасле кад би се дуг приближио

Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука, Тел/факс: +387 51 335 350, Е-mail: oma@uino.gov.ba
 Сарајево: Ђоке Мазалића 5, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

границе. Стога постоји други приступ, заснован на моделу (тзв. *model approach*), који узима у обзир растући ризик неодрживости како се дуг приближава граници.

На основу истраживања које су провели Ghosh и др (2011), узимајући у обзир податаке из периода 1985-2007, дате су процјене границе дуга ($\bar{d}$), као и дугорочно учешће дуга у БДП-у којем свака од земаља тежи (d^*). Мада постоје огромне разлике међу пројектованим подацима по земљама, према израчунању који узима у обзир историјске и пројектоване каматне стопе, d^* варира између 0 и 110 процената БДП-а, а $\bar{d}$ од 150 до 260 процената БДП-а. Не разликују се знатно ни d^* и $\bar{d}$ пројектовани на основу каматних стопа израчунатих на основу модела (табела 2).

Табела 2. Процјене d^* и $\bar{d}$ по земљама

	Тржишни приступ				Приступ на основу модела	
	d^*		$\bar{d}$		d^*	$\bar{d}$
Земља	истор.	прој.	истор.	прој.	d^*	$\bar{d}$
Аустралија	0,0	0,0	203,9	193,2	0,0	202,7
Аустрија	63,9	54,3	179,7	187,3	55,1	170,7
Белгија	60,3	76,3	182,0	168,4	53,7	172,0
Канада	110,8	82,6	152,3	181,1	75,2	173,1
Данска	0,0	0,0	175,7	208,7	0,0	195,9
Финска	0,0	0,0	200,4	184,5	0,0	167,0
Француска	94,8	89,8	170,9	176,1	92,7	159,7
Њемачка	94,5	71,0	154,1	175,8	63,6	170,0
Грчка	80,5	...	196,5	...	...	...
Исланд	0,0	...	213,5	...	0,0	157,3
Ирска	0,0	90,7	245,7	149,7	42,9	157,6
Израел	79,7	82,1	184,8	182,4	65,0	183,9
Кореја	0,0	0,0	217,2	229,2	0,0	220,3
Холандија	50,2	50,7	190,5	190,1	58,0	168,7
Н.Зеланд	0,0	0,0	201,0	186,4	0,0	197,6
Норвешка	0,0	0,0	263,2	249,2	0,0	233,5
Португал	77,1	...	191,6	...	...	...
Шпанија	0,0	94,8	218,3	153,9	70,2	168,4
Шведска	0,0	0,0	203,5	204,9	0,0	167,8
В. Британија	79,6	94,9	182,0	166,5	75,5	166,0
САД	78,7	101,2	183,3	160,5	77,6	173,1
медијана	50,2	62,6	191,60	183,4	53,7	170,7
просјек	41,4	49,3	195,70	186,0	38,4	179,2

Извор: Ghosh et al., "Fiscal Fatigue, Fiscal Space and Debt Sustainability in Advanced Economies", NBER, феб. 2011, стр. 30.

Процјена фискалног простора⁸ (Ghosh и др, 2011) је извршена поређењем пројектованог удјела дуга у БДП-у у 2015. години и границе дуга $\bar{d}$.⁹ У табели број 3. дате су процјене вјероватноће да земља има одређени износ фискалног простора (0, 50 или 100 процената БДП-а). Сивом бојом су означена поља гдје је вјероватноћа мања од 50%.

Табела 3. Процјена вјероватноће фискалног простора по земљама (у %)

Земља	Пројекције кам.ст. на основу тржишног приступа			Пројекције кам.ст. на основу модела		
	ФП>0	ФП>50	ФП>100	ФП>0	ФП>50	ФП>100
Аустралија	99,8	99,5	99,5	99,8	99,8	99,8
Аустрија	97,9	97,8	75,1	81,4	81,4	38,1
Белгија	95,9	89,7	2,9	95,5	92,0	5,2
Канада	92,2	92,1	70,3	80,9	80,9	57,1
Данска	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Финска	96,2	96,0	69,3	72,8	72,8	37,1
Француска	88,7	86,6	12,0	65,5	63,1	4,3
Њемачка	93,0	92,3	35,3	82,6	82,3	25,8
Грчка	6,3	0,1	0,1	0,3	0,0	0,0
Исланд	49,1	44,0	5,8	57,9	57,3	20,4
Ирска	66,0	55,9	1,7	60,9	58,8	4,3
Израел	97,1	97,1	80,7	95,1	95,1	81,4
Италија	17,3	1,7	0,2	0,1	0,1	0,1
Јапан	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Кореја	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Холандија	99,3	99,2	83,1	81,0	80,8	35,1
Н.Зеланд	93,3	93,0	92,1	94,5	94,5	94,5
Норвешка	100,0	100,0	100,0	99,9	99,9	99,9
Португал	34,4	27,1	0,4	27,6	23,8	0,5
Шпанија	69,9	61,0	1,6	82,6	79,8	6,3
Шведска	99,9	99,9	99,9	71,3	71,3	70,6
В. Британија	78,1	75,9	8,9	69,3	68,9	12,1
САД	71,8	52,2	1,2	82,9	71,2	2,8
медијана	93,0	92,1	35,3	81,0	79,8	25,8

Извор: Ghosh et al., "Fiscal Fatigue, Fiscal Space and Debt Sustainability in Advanced Economies", NBER, феб. 2011, стр. 33.

Вјероватноћа позитивног фискалног простора је висока за бројне земље, укључујући Аустралију, Данску, Кореју, Нови Зеланд и Норвешку, али је мала или не постоји за велики

⁸ Показатељ фискалног простора је процјена, а не званичан податак, јер се граница задуживања не може са сигурношћу прецизно утврдити.

⁹ С обзиром да чак и незнатне промјене процјене примарног биланса могу довести до значајних промјена у процјенама границе дуга, модел дозвољава симулацију пројектованих коефицијената функције примарног биланса.

Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука, Тел/факс: +387 51 335 350, E-mail: ota@uino.gov.ba
Сарајево: Ђоке Мазалића 5, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

број европских земаља и Јапан. Земље које имају ниску вјероватноћу позитивног фискалног простора треба да предузму фискално прилагођавање. Чак ће и неке земље, за које се процењује да имају довољно фискалног простора, требати предузети средњорочно прилагођавање, узимајући у обзир њихове потенцијалне обавезе.

Умјесто закључка

Процјена фискалног простора зависи од пројектованог нивоа дуга у будућности и његове границе, која опет зависи од фискалних перформанси у прошлости. Стога, земље које имају релативно висок дуг могу да уживају додатни фискални простор ако су се у прошлости показале као фискално одговорне. Анализе указују да границе дугова значајно варирају од земље до земље. Може се закључити да фискални простор варира из два разлога: различитог нивоа задужености и различитих лимита дуга. Процјена да земља има мало или нимало фискалног простора не значи неминовно да се дуг неће моћи отплатити, јер његове границе нису уклесане у камену. Процјене фискалног простора се заснивају на претпоставци да ће фискална политика наставити тренд из прошлости, али се она може промијенити. Низак ниво фискалног простора треба да алармира промјене у политици, како би се осигурала фискална одрживост.

Литература

- Ostry et al., „Fiscal Space“, IMF Staff Position Note, Sept. 2010
- Ghosh et al., „Fiscal Fatigue, Fiscal Space and Debt Sustainability in Advanced Economies“, NBER, Feb. 2011
- Heller P, „Fiscal Space: What It Is and How to Get It“, Finance and Development, IMF, June 2005
- Ghosh et al., „Fiscal space in advanced countries“, March 2011
- Baldacci et al., „Measuring Fiscal Vulnerability and Fiscal Stress: A Proposed Set of Indicators“, IMF Working Paper, April 2011
- Schick A, „Budgeting for Fiscal Space“, June 2008
- Doherty L. i Yeaman L, „Fiscal space in G-20“, Australian Treasury, Economic Roundup Issue 3, 2008
- J. D. Ostry, „[Watch This \(Fiscal\) Space: Assessing Room for Fiscal Maneuver in Advanced Countries](#)“, Sept 2010

Консолидовани извјештаји

(припремила: Александра Регоје и Мирела Кадиф)

Табела 1. (Консолидовани извјештаји: БиХ, ентитети, ЈР)

Консолидовани извјештај укључује:

- приходе од индиректних пореза које прикупља Управа за индиректно опорезивање на Јединствени рачун,
- трансфере са Јединственог рачуна УИО за сервисирање спољног дуга,
- трансфере са Јединственог рачуна УИО за финансирање Брчко Дистрикта, кантона, општина и Дирекција за путеве,
- приходе и расходе буџета институција Босне и Херцеговине,
- приходе и расходе буџета Федерације БиХ,
- приходе и расходе буџета Републике Српске.

Табела 2. (Консолидовани извјештаји: Централна влада)

Консолидовани извјештај укључује:

- приходе и расходе буџета институција БиХ
- приходе и расходе буџета ФБиХ и кантона
- приходе и расходе буџета РС
- приходе и расходе буџета БД

Табеле 3.1. – 3.2. (Консолидовани извјештаји: кантони)

1. Консолидовани извјештај укључује:

- Приходе и расходе буџета кантона
- Приходе и расходе буџета припадајућих општина

2. Нето финансирање се односи на разлику примљених зајмова и њихове отплате

Консолидовани извјештај: БиХ, ентитети и ЈР, I-VI 2011.

	I	II	III	IV	V	VI	I-VI
Приходи	409,1	387,7	484,9	460,3	478,9	537,9	2.758,8
Порески приходи	383,4	362,1	440,3	413,0	451,0	503,1	2.552,8
Индијектни порези	366,1	338,5	387,3	373,0	419,3	465,0	2.349,1
ПДВ	237,7	222,1	230,2	247,6	249,5	275,9	1.462,9
ПДВ на увозе	138,3	180,4	210,4	204,1	202,2	227,2	1.162,6
ПДВ обавеза према ПДВ пријавама	149,5	115,6	98,3	108,2	117,9	118,2	707,8
ПДВ према аутоматском разрезу од стране УИО	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,6
ПДВ једнократне уплате	0,3	0,2	0,3	0,1	0,1	0,0	0,9
Остало	2,7	2,6	3,0	2,6	2,4	2,5	15,7
Поврат ПДВ	-53,1	-76,8	-81,9	-67,4	-73,2	-72,4	-424,8
Царине	15,5	20,9	26,5	23,9	24,1	24,9	135,8
Порез на промет	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Акциза	93,2	76,4	107,8	79,2	118,0	138,2	612,9
увозни пр.	60,6	54,1	70,7	52,3	80,2	92,9	410,7
у земљи	32,6	22,3	37,1	27,0	37,8	45,4	202,2
Путарина	21,2	19,0	22,3	22,6	26,5	24,9	136,5
Остало	1,5	1,3	1,4	1,6	2,2	2,0	10,0
Остали поврати	-3,1	-1,2	-0,9	-1,9	-1,0	-1,0	-9,1
Директни порези	17,3	23,6	53,0	40,0	31,6	38,1	203,7
Приходи од пореза на добит	8,7	10,7	35,1	23,6	13,5	20,0	111,6
Приходи од пореза на доходак	8,1	12,1	16,9	15,5	17,2	17,2	86,9
Остали директни порези	0,6	0,8	1,0	0,9	0,9	0,9	5,1
Доприноси	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Непорески приходи	23,8	24,3	41,0	46,5	27,5	33,2	196,3
Грантови	1,9	1,3	3,6	0,9	0,4	1,6	9,6
Остали приходи	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Расходи	393,2	372,1	492,6	522,1	461,7	509,0	2.750,7
Бруто плате и накнаде трошкова запослених	118,2	118,8	150,3	130,5	131,4	131,2	780,4
Издаци за материјал и услуге	9,9	14,1	19,2	23,2	26,3	31,2	123,9
Субвенције и трансфери	89,2	83,7	142,8	182,8	105,9	113,5	717,9
Камате (домаће и стране)	3,3	5,9	9,2	4,7	10,3	19,8	53,2
Камате на ино-дуг	3,3	4,6	8,2	3,9	10,3	18,1	48,2
Камате на унутрашњи дуг	0,0	1,4	1,0	0,8	0,0	1,7	5,0
Остала текућа потрошња	2,9	3,4	11,8	15,4	16,4	18,5	68,4
Капитални издаци	0,2	0,4	1,0	1,3	2,6	12,6	18,1
Остали издаци	4,2	2,7	6,8	8,0	7,5	10,1	39,3
Трансфери са ЈР	166,9	144,5	165,0	160,1	173,9	187,8	998,1
од чега: ФБиХ/кантони, општине, Дирекција за цесте	127,5	110,3	127,9	123,1	133,3	142,8	764,8
од чега: РС/градови, општине, ЈП 'Путеви РС'	28,5	24,2	25,6	25,9	27,9	30,7	162,8
од чега: Брчко	10,9	10,0	11,5	11,1	12,6	14,3	70,4
Примљене отплате датих зајмова (нето) и капитални добици	-1,5	-1,5	-13,5	-4,1	-12,5	-15,6	-48,5
Биланс	15,9	15,6	-7,7	-61,7	17,2	28,9	8,0
Финансирање	-15,9	-15,6	7,7	61,7	-17,2	-28,9	-8,0

Табела 1.

Консолидовани извјештај: Централна влада, I-VI 2011.

	Q1	Q2	Укупно
Приходи	1.251,9	1.454,8	2.706,7
Порески приходи	1.110,8	1.288,5	2.399,4
Индијектни порези	939,2	1.088,6	2.027,8
Директни порези	171,6	200,0	371,6
Приходи од пореза на добит	78,9	88,1	167,0
Приходи од пореза на доходак	84,5	103,7	188,2
Остали директни порези	8,2	8,2	16,3
Доприноси	0,0	0,0	0,0
Непорески приходи	133,8	162,6	296,4
Грантови	7,3	3,7	10,9
Остали приходи	0,0	0,0	0,0
Расходи	1.211,0	1.465,3	2.676,3
Бруто плате и накнаде трошкова запослених	672,7	683,7	1.356,4
Издаци за материјал и услуге	87,1	131,9	218,9
Субвенције и трансфери	379,7	503,3	883,0
Камате (домаће и стране)	19,9	36,6	56,5
Камате на ино-дуг	16,5	33,1	49,6
Камате на унутрашњи дуг	3,4	3,5	6,9
Остала текућа потрошња	46,6	84,6	131,2
Капитални издаци	8,3	32,6	40,9
Остали издаци	13,8	25,6	39,3
Примљене отплате датих зајмова (нето) и капитални добици	-17,0	-32,9	-49,9
Биланс	40,9	-10,5	30,4
Финансирање	-40,9	10,5	-30,4

Табела 2.

Босанско-подрињски кантон, I-V 2011.

	I	II	III	IV	V	Q1	Q2	I-V 2011
1 Приходи (11+12+13+14)	3.697.249	2.791.961	3.071.111	2.847.705	3.319.509	9.560.321	6.167.215	15.727.536
11 Приходи од пореза	2.458.008	2.272.590	2.579.410	2.473.520	2.751.851	7.310.007	5.225.371	12.535.378
Порези на доходак и добит	185.229	231.726	260.066	266.829	254.359	677.021	521.188	1.198.210
Пореза на имовину	36.696	57.396	17.098	18.943	32.594	111.190	51.537	162.727
Индиректни порези	2.236.037	1.983.262	2.302.100	2.187.529	2.464.619	6.521.399	4.652.148	11.173.547
Остали порези	45	205	147	219	279	397	498	895
12 Непорезни приходи	333.662	249.238	296.102	256.423	257.152	879.002	513.575	1.392.577
13 Грантови	897.894	266.564	187.133	113.492	307.750	1.351.591	421.242	1.772.833
14 Остали приходи	7.686	3.569	8.466	4.271	2.756	19.721	7.027	26.748
2 Расходи (21+22)	2.785.359	3.139.473	3.183.829	3.212.852	3.007.930	9.108.660	6.220.782	15.329.442
21 Текући издаци	2.785.359	3.139.473	3.182.929	3.212.852	3.008.178	9.107.760	6.221.030	15.328.791
Бруто плате и накнаде	1.806.673	1.845.386	1.884.689	1.874.802	1.847.800	5.536.748	3.722.602	9.259.351
Издаци за материјал и услуге	250.893	490.418	380.919	340.401	289.200	1.122.231	629.600	1.751.831
Грантови	679.792	803.295	916.989	997.361	870.937	2.400.075	1.868.298	4.268.373
Издаци за камате и остале накнаде	48.001	373	332	288	242	48.706	530	49.236
Дознаке нижим потрошачким јединицама	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Нето позајмљивање*	0	0	900	0	-249	900	-249	651
3 Нето набавка нефинансијских средстава	16.181	38.022	73.619	131.687	58.399	127.822	190.085	317.907
4 Владин суфицит/дефицит (1-2-3)	895.709	-385.534	-186.337	-496.833	253.181	323.839	-243.652	80.187
5 Нето финансирање**	-144.272	-14.754	-14.623	-14.291	-14.291	-173.649	-28.582	-202.231

Табела 3.1.

Посавски кантон, I-V 2011.

	I	II	III	IV	V	Q1	Q2	I-V 2011
1 Приходи (11+12+13+14)	2.418.228	2.345.460	3.060.083	2.793.428	2.634.478	7.823.771	5.427.907	13.251.677
11 Приходи од пореза	1.968.419	1.781.395	2.407.635	2.101.183	2.165.674	6.157.450	4.266.856	10.424.306
Порези на доходак и добит	277.172	283.313	668.178	411.946	284.236	1.228.663	696.181	1.924.845
Пореза на имовину	42.007	27.496	38.594	52.805	29.657	108.097	82.462	190.559
Индиректни порези	1.645.781	1.469.687	1.698.888	1.635.617	1.851.088	4.814.355	3.486.705	8.301.060
Остали порези	3.459	900	1.976	815	693	6.335	1.508	7.842
12 Непорезни приходи	423.076	492.210	452.867	670.958	447.517	1.368.153	1.118.475	2.486.628
13 Грантови	26.733	71.855	199.581	21.288	21.288	298.168	42.575	340.743
14 Остали приходи	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Расходи (21+22)	2.409.825	2.784.678	3.132.213	2.474.128	2.669.680	8.326.717	5.143.808	13.470.524
21 Текући издаци	2.409.825	2.784.678	3.132.213	2.474.128	2.669.680	8.326.717	5.143.808	13.470.524
Бруто плате и накнаде	1.674.885	1.702.412	1.735.081	1.684.256	1.713.396	5.112.378	3.397.652	8.510.030
Издаци за материјал и услуге	648.172	492.587	551.235	415.968	433.042	1.691.994	849.009	2.541.003
Грантови	73.515	588.981	845.178	373.163	504.498	1.507.673	877.660	2.385.334
Издаци за камате и остале накнаде	13.255	699	718	741	18.745	14.672	19.486	34.158
Дознаке нижим потрошачким јединицама	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Нето позајмљивање*	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Нето набавка нефинансијских средстава	28.916	116.681	42.080	87.745	231.490	187.677	319.235	506.912
4 Владин суфицит/дефицит (1-2-3)	-20.514	-555.900	-114.210	231.555	-266.691	-690.623	-35.136	-725.759
5 Нето финансирање**	-30.494	0	0	0	0	-30.494	0	-30.494

Табела 3.2.

Средњобосански кантон, I-V 2011.

	I	II	III	IV	V	Q1	Q2	I-V 2011
1 Приходи (11+12+13+14)	15.495.042	13.683.684	16.312.551	15.396.256	18.627.517	45.491.276	34.023.773	79.515.049
11 Приходи од пореза	13.084.890	11.569.724	13.685.389	12.805.571	16.156.149	38.340.002	28.961.720	67.301.722
Порези на доходак и добит	1.747.848	1.305.155	1.854.480	1.619.010	3.512.188	4.907.483	5.131.198	10.038.681
Пореза на имовину	318.525	415.126	438.206	379.821	471.008	1.171.858	850.829	2.022.687
Индиректни порези	11.003.501	9.830.696	11.370.461	10.792.701	12.149.748	32.204.658	22.942.449	55.147.107
Остали порези	15.016	18.747	22.241	14.039	23.205	56.003	37.243	93.246
12 Непорезни приходи	2.076.006	1.976.674	2.358.588	2.170.051	2.203.043	6.411.268	4.373.094	10.784.362
13 Грантови	334.146	137.286	268.574	420.634	268.325	740.006	688.959	1.428.965
14 Остали приходи	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Расходи (21+22)	12.163.282	13.464.450	13.515.646	14.487.272	14.705.955	39.143.378	29.193.227	68.336.605
21 Текући издаци	12.163.282	13.464.450	13.515.646	14.487.272	14.705.955	39.143.378	29.193.227	68.336.605
Бруто плате и накнаде	8.799.259	9.225.131	9.499.622	9.272.416	9.243.647	27.524.012	18.516.063	46.040.075
Издаци за материјал и услуге	1.720.596	1.984.504	1.930.090	1.865.428	1.392.166	5.635.190	3.257.595	8.892.785
Грантови	1.571.326	2.098.362	1.950.279	3.235.329	3.909.572	5.619.967	7.144.900	12.764.868
Издаци за камате и остале накнаде	66.436	50.377	38.473	56.953	96.712	155.286	153.665	308.951
Дознаке нижим потрошачким јединицама	5.665	106.076	97.181	57.146	63.858	208.922	121.004	329.927
22 Нето позајмљивање*	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Нето набавка нефинансијских средстава	124.740	60.124	-26.462	262.232	579.511	158.402	841.743	1.000.144
4 Владин суфицит/дефицит (1-2-3)	3.207.020	159.109	2.823.367	646.752	3.342.051	6.189.497	3.988.803	10.178.299
5 Нето финансирање**	-115.007	-116.443	-113.615	-115.646	-114.473	-345.065	-230.119	-575.184

Табела 3.3.

Зеничко-добојски кантон, I-V 2011.

	I	II	III	IV	V	Q1	Q2	I-V 2011
1 Приходи (11+12+13+14)	24.847.604	22.801.928	25.887.529	24.695.975	28.903.255	73.537.061	53.599.229	127.136.291
11 Приходи од пореза	20.009.986	18.605.517	21.745.997	20.545.454	23.770.071	60.361.500	44.315.524	104.677.024
Порези на доходак и добит	2.436.628	2.697.545	3.788.572	3.582.439	4.490.411	8.922.744	8.072.850	16.995.594
Пореза на имовину	466.703	487.759	391.083	402.428	534.250	1.345.545	936.678	2.282.223
Индиректни порези	17.103.788	15.418.125	17.564.086	16.557.453	18.738.484	50.085.999	35.295.938	85.381.937
Остали порези	2.866	2.089	2.256	3.133	6.926	7.211	10.059	17.270
12 Непорезни приходи	4.418.407	3.599.969	3.677.229	3.858.915	4.690.818	11.695.605	8.549.733	20.245.337
13 Грантови	403.173	596.443	464.302	289.275	442.366	1.463.919	731.641	2.195.560
14 Остали приходи	16.038	0	0	2.331	0	16.038	2.331	18.369
2 Расходи (21+22)	20.812.372	24.958.408	26.169.895	25.780.747	24.963.224	71.940.676	50.743.971	122.684.647
21 Текући издаци	20.812.372	24.958.408	26.169.895	25.780.747	24.963.224	71.940.676	50.743.971	122.684.647
Бруто плате и накнаде	13.686.538	14.242.263	15.053.495	14.892.157	15.053.948	42.982.296	29.946.105	72.928.401
Издаци за материјал и услуге	3.148.473	4.986.701	5.021.479	4.286.085	3.976.155	13.156.653	8.262.240	21.418.892
Грантови	3.834.092	5.561.855	5.767.959	6.508.476	5.755.020	15.163.906	12.263.496	27.427.402
Издаци за камате и остале накнаде	131.000	16.000	77.059	15.325	78.702	224.059	94.027	318.085
Дознаке нижим потрошачким јединицама	12.270	151.590	249.903	78.703	99.400	413.763	178.103	591.867
22 Нето позајмљивање*	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Нето набавка нефинансијских средстава	212.125	563.877	937.346	1.412.500	1.862.315	1.713.348	3.274.815	4.988.163
4 Владин суфицит/дефицит (1-2-3)	3.823.106	-2.720.357	-1.219.713	-2.497.271	2.077.715	-116.963	-419.556	-536.520
5 Нето финансирање**	-130.364	-11.167	1.000.000	-1.000	497.167	858.469	496.167	1.354.636

Табела 3.4.

Западнохерцеговачки кантон, I-VI 2011.

	I	II	III	IV	V	VI	Q1	Q2	I-VI 2011
1 Приходи (11+12+13+14)	6.383.860	6.324.170	9.487.345	7.476.649	7.470.798	8.487.875	22.195.376	23.435.322	45.630.698
11 Приходи од пореза	5.302.509	4.908.246	7.704.580	6.119.850	5.835.272	7.304.805	17.915.335	19.259.926	37.175.261
Порези на доходак и добит	1.000.130	1.033.332	3.316.684	1.911.862	1.369.581	1.967.629	5.350.146	5.249.072	10.599.218
Пореза на имовину	182.459	241.592	297.482	130.384	123.635	134.796	721.533	388.815	1.110.348
Индиректни порези	4.044.846	3.619.005	4.062.373	4.053.752	4.325.606	5.184.554	11.726.225	13.563.912	25.290.137
Остали порези	75.074	14.318	28.040	23.852	16.449	17.826	117.431	58.127	175.559
12 Непорезни приходи	1.025.771	1.398.059	1.737.165	1.222.108	1.256.893	967.111	4.160.995	3.446.111	7.607.106
13 Грантови	55.581	17.865	45.600	134.691	378.634	215.960	119.046	729.285	848.330
14 Остали приходи	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Расходи (21+22)	5.946.209	7.759.915	7.262.244	6.950.964	7.238.335	6.911.131	20.968.369	21.100.430	42.068.798
21 Текући издаци	5.946.209	7.759.915	7.262.244	6.950.964	7.238.335	6.911.131	20.968.369	21.100.430	42.068.798
Бруто плате и накнаде	4.228.682	4.499.391	4.768.105	4.782.014	4.772.539	4.553.891	13.496.178	14.108.444	27.604.622
Издаци за материјал и услуге	944.132	1.287.042	937.446	782.406	1.136.274	655.475	3.168.620	2.574.155	5.742.775
Грантови	435.656	1.605.707	1.186.298	1.210.091	1.007.091	1.364.426	3.227.661	3.581.608	6.809.269
Издаци за камате и остале накнаде	73.458	101.888	87.896	109.373	88.484	75.968	263.242	273.824	537.066
Дознаке нижим потрошачким јединицама	264.281	265.888	282.498	67.080	233.947	261.372	812.667	562.399	1.375.066
22 Нето позајмљивање*	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Нето набавка нефинансијских средстава	-10.270	133.816	-711	97.896	103.890	54.589	122.835	256.375	379.210
4 Владин суфицит/дефицит (1-2-3)	447.921	-1.569.562	2.225.813	427.789	128.573	1.522.155	1.104.172	2.078.518	3.182.689
5 Нето финансирање**	-511.902	-587.157	-525.810	-290.139	-208.655	-257.348	-1.624.868	-756.142	-2.381.010

Табела 3.5.